

BRYGGERHUSET PÅ KORSEBERG

Skrevet av Solveig Helene Korseberg

og tilegnet mine herlige barnebarn

Januar 2012 - 2021

Ro
Treng eit bån
for å feste
tægan til livet

Røter
Treng ein ungdom
for å opne
blomen mot ljuset.

Rotfeste
Treng eit menneske
for å bere
bører i motvind.

Røter
Av Olav Mostøl

MIN

barndoms bryggerhus ser jeg alltid for meg i sommervær. Det var vasket og skurt i kammerset og i kjøkkenet, og jeg hadde plukket friske markblomster. Det luktet rent og friskt og helg og fri.

Bryggerhuset var en etterfølger etter gamle dagers ildstue.

Bakerovn og svartovn med messingstang skulle være der. Noen bryggerhus hadde også bryggepanne.

Bryggerhus - bilder

Det hadde ikke vi, men vi kokte vann til klesvask på ovnen. Etter hvert fikk vi vannledning til sommerbruk og pumpe med trehåndtak. Det lettet å få vannet inn i huset.

De varme somrene var lette å leve med bare vi kom over i bryggerhuset. Der var det kjølig og godt og maten holdt seg bedre. Dette var jo før kjøleskapets tid. Melken sto i runde, emaljerte "ringer" og fløten skummet vi av til syrning. Sur fløte med spekeskinke og kokte poteter var livretten.

Det var kommet opp rene og nystivede gardiner som alltid var vasket av Gunda i bakken (i Holm). Det var min jobb å gå, eller etter hvert å sykle, til Gunda, enten å levere eller hente gardiner. Og hvite skjorter var fint stivet og strøket. En sommer (tror det var 1947) med hete og tørke husker jeg at Gunda "ojet" seg og kunne ikke ta imot mer til vask. Brønnen var tom for vann! Et stort inntrykk gjorde det da Gunda fortalte at hun ved et kommende regnskyll skulle stå helt naken i takdryppet. Jeg ble litt flau da, tenk, Gunda stå helt naken! Jeg husker det som om det var i går!

Ingenting smakte vel noensinne bedre enn grislet brød med veldig sprø skorpe, som kom rett fra bakerovnen. Synøve måtte lære å grisle brød, Det vil si at det måtte forstekes, mens flammene slikket opp rundt stekespaden med brødene på, kunne det se ut som om alt kunne ta fyr når som helst. Men det gikk bra og brødene smakte himmelsk.

Det kalde og uryddige etter klesvask eller slaktingen på høsten vil jeg ikke tenke så mye på. Da det led ut på høsten og det ble hustrig og kjølig lengtet vi jo inn i hovedhuset igjen. Da var det alltid deilig å komme inn i det store huset som, gjennom sommeren, hadde fått nymalt gulv og blitt hovedvasket og selvfølgelig rene stivede gardiner, hvite med svakt grønne ruter.

Under juleslaktingen ble det til å springe i skytteltrafikk over gården igjen. Det var alltid noe som skulle bringes fram eller tilbake.

Solveig, Julie, Olav og Synøve

GÅRDDELINGEN

Etter delingen av gården i 1907 ble alle hus på øvre Korseberg nybygd av "far"

Thomas og med hjelp av pappa

Olav født 1902. Det vil si, hovedhuset ble bygget som kårbolig i 1907 av bestemor og bestefar Karen og Olaves. Bryggerhuset ble bygget i 1915.

Kjøkkenet i bryggerhuset var malt i en mellomblå nydelig farge og benkeplata var trehvit og måtte skures. Det sto et stort klaffebord foran vinduet som vendte mot nord. Derfra kunne vi så vidt skimte Hunnebunnen og vannet. Taburettene (stoler uten rygg) var runde med dreide vakre ben og malt i brunrød farge. I kammerset sto et ganske stort men enkelt bord og taburetter, en divan og et stort skatoll. En konsoll med høyt spill sto ved en vegg. Jeg tror mye var kjøpt på "Auksjonslokalet" i Fredrikstad. Altså brukthandelen. Skatollet og klaffebordet var nok arvet etter oldefar, det vil si – det

var kjøpt på auksjon – som var vanlig etter dødsfall og skifte på gårder.

Det ble plantet pære espaljetre i veggen mot syd. Der var det lunt, varmt og drivende. Tomatplantene bugnet ved siden av, røde og flotte. Men på høsten var det også mye grønne tomater som mor Ida syltet. Prosessen gikk i tre dager og det luktet stramt av eddik. Syltetøyet ble hellet på brune krukker og det ble lagt papir over; tynt matpapir klippet i sirkel og som var fuktet i eddik og så brunt papir øverst, klippet rundt og knyttet sirlig rundt kanten og påskrevet navn og årstall. Ingen slendrian der.

Det var nødvendig å hente rent og kaldt vann i ıla i skogen. Somrene var varme og tørre og i slåttonna måtte pappa ha kaldt vann. Vi syntes det var iskaldt. Vi blandet ripssaft og vann i stort spann og bar ut på jordet.

Å gå til Ila var en deilig oppgave. Underveis stoppet livet opp i lek med kongler og kvister. Skogbunnen var full av runde, gressgrønne og nydelige mosehauger, Der lekte jeg at markmusa hadde sitt hus og gjemte seg der. Jeg var alltid fasinert av miniverdener og livet som måtte være der. Astrid Lindgren's "Per Pusling" hadde jeg fått av pappa og jeg tror at ingen bok er mer lest av meg enn nettopp den. Den er levende enda for mine barnebarn.

Historiene og aktivitetene var mange. Det ble bakt grislebrød i bakerovnen og maten kokt på svartovnen. Ja, jeg husker jo best at vi brukte elektrisk ovn med magasin og blank stang rundt. Ryggen hadde en fin hylle som vi satte ting på. Det skrekkelige var at vi kunne få strøm i oss hvis vi ikke hadde gummistøvler eller sko med gummisåler på beina. Det var nemlig stengulv og det var overledning som ikke lot seg gjøre noe med. Vi levde litt farlig.

Mamma Julie lå på kne og skurte dette svarte gulvet så det skinte til helgen. Jeg forstår aldri at hun greide det, da hun var slagrammet og lå på ett kne for å holde balansen. Men det gikk. Hvis vi brukte for mye strøm på komfyren, enten det var i bryggerhuset eller hovedhuset, begynte lyset å "vippe". Da måtte vi skynde oss å slå ned strømmen og en av oss måtte springe opp på "vippekottet" i 2.

etasje og trykke på en knapp. Det var nesten skremmende at lyset kom og gikk så vi var raske til å springe. Det var mye strømutførelse i min barndom og alle måtte spare.

Etter hvert fikk vi en magasinkomfyr til så vi slapp å bære den skrekkelig tunge komfyren over gårdsplassen. Det var en lettelse da det trengtes to mann til denne jobben.

SPENNENDE I 2. ETASJE.

Å gå opp til andre etasje på bryggerhuset var spennende og litt skremmende, særlig om kvelden da vi skulle gå opp for å sove. Det var først et soverom, men det kunne også gå an å sove der det ikke var innredd. Men etter hvert ble det gjort i stand et rom til. Der var det senger og pappa hadde den store symaskinen for skomakergjerningen sin. Han hadde nemlig gått på skomakerkurs da han gikk i 4. klasse på Holm skole. Han kunne sy, ikke bare sko, men seletøy og det ble også reparert der. På forhånd hadde han sittet på kjøkkenet om vinterkveldene og laget "bekatråd" – som var et kapittel for seg med stram lukt.

Etter hvert fikk jeg lov å innrede rommet til lekestue og da hadde jeg god plass. Der tilbrakte jeg mye tid og jeg rakk å bytte klær på dokkene flere ganger før mamma ropte om hjelp til et eller annet.

Skakkloftet (det er rommet som er under skråtaket) på begge sider av soverommet har sin egen historie.

Der ble det oppbevart mye som ikke var i vanlig bruk eller ikke i bruk i det hele tatt. Der var lager for mor Ida's jordbærkurver. Både nye og brukte. Kurvene var flettet av spon og noen var til og med dekorert med små blomster i rutene. Dette var lenge før plastkurvene kom. De ble jo etter hvert rød-flekkete av jordbær, og til slutt kastet. I grunnen var det synd, for de var så fine.

KATTENE MINE.

En dag skjedde det noe ekstra spennende: Jeg var nok omtrent 4 år og katten hadde fått unger. De var bittesmå, klynkende vesener uten øyne. Det var første gang at det var kommet kattunger og som jeg hadde mulighet til å følge for hver dag. Tidligere hadde det kommet kattunger, men langt oppe i høylaet, hvor jeg som var liten ikke kunne klatre opp i. Dette var livets lykke for meg. Jeg tilbrakte mye

av dagen der. Og siden har jeg elsket katter. De fikk etter hvert øyne, men disse nydelige øynene fikk trekk og ble tettet av materie. Da var det at jeg fikk min egen flaske Borvann og bomull til å rense og vaske med og øynene ble helt bra!

Håndvask var obligatorisk i vårt hjem, og veldig nøye etter slike renselser. Husk; vi hadde en jordmor i huset som hadde renslighet som sin største dyd! Det var innøvd hos alle. Vi visste heller ikke på den tiden hvordan Polio smittet, og alle forholdsregler måtte tas. Jeg husker at vi ikke engang fikk plukke epler rett fra bakken, de måtte vaskes og særlig kunne det være smitte i "busen". Det gikk bra med oss. Heldigvis!

Da jeg var minst måtte jeg vanligvis legge meg først. En kveld da Synøve kom lenge etter og skulle krype under dyna, var det en tung klump inne i dynetrekket som rullet nedover ettersom hun flyttet på dyna. Det høstes et skrik som vekket hele gården. Men klumpen var jo bare katten min som hadde krøpet langt inn i dynetrekket og var ganske forstumlet over å bli vekket på den brutale måten.

TORDENVÆR

Torsnes ligger jo som en halvøy, med vann på tre kanter. Dette gjør at det kan bli et voldsomt uvær.

Men Synøve og jeg var faktisk glad i tordenvær. Det var nok ikke vanlig, men da fikk vi fri inntil alt uvær var over. Da satt mamma og pappa ganske rolige på verandaen og så på, mens Synøve og jeg pakket oss inn i ulltepper og pledd og syntes livet var herlig, om enn litt grøsselig. Synøve måtte ha med den blå ballen sin, men jeg hadde dokka. Jeg må innrømme at spenningen kunne være høy også, særlig hvis det lå tørt høy ferdig til å bli kjørt inn. Det kunne medføre mye ekstra arbeid når regnet høljet ned. Vi ble aldri redd tordenvær, men lærte å ta det på alvor og måtte stå opp om natta, kle på oss og gå ned i 1. etasje, hvis det var nødvendig.

UNDER KRIGEN

Vi hadde minst to jenter under krigen; det var Lillian Lilleborge (Skauen) og Marie Madsen (Grimstad)

Fra 1944 ble det nødvendig å evakuere folk fra Nord-Norge og det var naturlig å ta imot dem som tilhørte familien. Fetterne Ivar og Nils Paulsen kom fra Djupvik. De ble boende i Bryggerhuset og sov i kammerset der. Jentene sov nok oppe.

Lillian, Marie og guttene hadde veldig moro. På nedre Korseberg bodde Ivar, også fra Djupvik. Glemte var vel hele krigen da de hadde mest moro. Nils var en rolig og sindig gutt. Han hadde hatt polio og haltet, men var jevn til å bære vann og ved. Ivar derimot var litt senere av seg og ville sove lenge om morgenen. Dette irriterte Lillian over evne og en dag fant hun på noe lurt. Hun boret et hull gjennom gulvet fra jentenes rom i 2. etasje. Det passet akkurat over der Ivar hadde ansiktet da han lå på puta. (det var nøye utmålt!) Hun fylte en stor klystersprøyte (en sånn av hvit emalje med blå kant) med vann, satte gummislangen i hullet og vannet sprutet flott i ansiktet på Ivar en morgen han sov lenge. Det ble også et svare leven som huskes til denne dag.. Og hullet var i gulvet, eller taket om man vil, til bryggerhuset ble bygget om for Synøves familie.

Lillian fant på mye moro. Da hennes foreldre hadde slaktet grisen til jul og den lå stiv og frossen på bordet i bryggerhuset hos Alf og Margit (bare tvers over Korseberg-åsen og en km å gå etter veien), fant hun på å pakke den halve grisen inn i et laken, tok grisen på skulderen og gikk i mørket langs veien opp til Korseberg, la den stivfrosne grisen på bordet i bryggerhus-kjøkkenet og gikk å la seg. Morgenen etter kom også et fryktelig skrik da guttene fikk se det som liknet et lik i hvitt laken. Husk på at det var krig og mye kunne hende! Men verst var det kanskje for Alf og Margit som hadde blitt frarøvet den dyrebare julematen. Lillian måtte tilstå sine hyss til slutt.

FAR THOMAS DØR DEN 22. MAI 1946

I 1946 døde far Thomas brått. Han ble lagt på "likstrå" i bryggerhuskammerset til begravelsesdagen kom. Synøve tok seg turer dit inn og trøstet han ved å kile han under beina. Det var det beste han visste og hun ville gjøre det beste hun kunne for han som hun var så glad i! Døden var ikke farlig den gang, men ganske naturlig.

ST. HANS 1949

Jeg pleide alltid å bruke lang tid på turen til ila da jeg glemte meg og lekte meg helt bort. En sommer jeg som vanlig gikk til ila etter vann, hadde jeg nok spist noe jeg trodde var vanlige syreblader, trodde jeg da. Det kan det ikke ha vært for jeg ble veldig syk av forgiftning, Legene trodde jeg hadde skarlagensfeber. I alle fall ble jeg liggende syk i flere uker. Jeg lå på divanen i bryggerhuset med avis over ansiktet for å beskyttes mot fluene. Det var veldig varmt og jeg hadde feberfantasier. Dr. Thorvaldsen kom og gikk og gav meg sprøyter mot noe han ikke visste hva var. Jeg ble båret ut på St. Hans aften for å se på alle bjørkekvistene som pappa hadde spikret

Solveig i koruniform

Synøve spiller

Olav K. Korseberg med trekkspillet sitt

fast rundt begge

verandaene. Det var vanlig med "Løvsal" og det luktet høysommer og friskt løv. Dette gjorde han hver St. Hans aften. Løvet fikk henge til det visnet og døde hen. Det var litt av en jobb å ta alt ned igjen

også. Men det var aldri spørsmål om hardt arbeid, sånn måtte det være til St. Hans!

SANG OG MUSIKK

Pappa hadde spilt trekkspill fra unge år. Han spilte til dans i Holm

sammen med Arnt te Syver'n. Det var jo i hans ungdom, men det ble spilt og sunget mye utover i livet hans. I Torsnes musikkorps var han også i ca. 50 år.

Pappa spilte mandolin og sang revyviser av Einar Rose med flere. Det ble det slutt på da mamma ble Bedehusgjenger og ikke ville høre den slags vrøvleviser. Sveivegrammafonen gikk jevnt og trutt på kveldene. Og Lillian spilte gitar og sang gamle viser som "I en sal på hospitalet", "Den gang jeg var liten og gjette Moders ku" og liknende triste viser. Men moro var det visst selv om tårene rant Sjø! fikk jeg gleden av å synge i skolens sangkor, men læreren flyttet altfor fort – og jeg som var så glad i å synge!

LAILA PAULSEN, DJUPVIK

Et friskt minne fra bryggerhuset sommeren 1946 er om Laila Paulsen Djupvik i Troms..

Dette er utdrag fra nekrolog jeg skrev etter Lailas død 2009 i Avisen Nordlys.

Det første jeg husker av Laila var at hun gjorde tapre forsøk på å knytte sløyfe i mitt lille hår. Jeg var ca. 3,5 år og ble plassert på kjøkkenbordet i Bryggerhuset på Korseberg for å pyntes på, da jeg skulle til fotografen i Fredrikstad. Jeg var lei å sitte stille og likte ikke taftsløyfer i det hele tatt. Lailas stemme var nok fast og bestemt, og vi kom til fotografen.

Laila hadde oppholdt seg i Oslo i 14 dager hos slektninger og skulle komme til Fredrikstad for å møte broren Nils. Han var evakuert på Korseberg hos tante Ida sammen med fetteren Olaf Paulsen. Nils hadde hatt polio og skulle til Oslo for å få opptrening. I Oslo ble det imidlertid sykdom hos familien og Laila ble forsinket.

Min farfar Thomas Korseberg hadde spurt flere dager om ikke Laila kom snart, han ventet sånn på henne. Men farfar fikk dessverre ikke møte Laila, for han døde plutselig 22. mai 1946 og Laila kom dagen etter. Historien med sløyfa var etter begravelsen. Det ble ekstra stille og tomt etter at Nils og Laila reiste. Jeg husker det godt!

SKUREN

Alt var ikke bare lykke og glede. En høst begynte regnet ekstra tidlig for å fortsette lenge utover høsten.

Det var en mann i Torsnes som hadde kjøpt noe så fint som skurtresker. Han tok på seg leietresking. Problemet var at når regnet endelig tok en pause og det tørket en dag, skulle alle ha tresket på en gang. Det hjalp ikke å mase, for køen var lang. Pappa gikk fra vindu til vindu som en isbjørn i bur. Så på været og stønnet. Vi forsto at en viktig beslutning var i ferd med å ta form. Pappa og mamma diskuterte skurtresker! Beslutningen ble tatt og i året 1958 ble det kjøpt tresker.

MYE ARBEID

I bryggerhuset ble det arbeidet mye. Og av alle slag.

Dagny i Bakken kom for å lappe klær eller hun syltet og saftet, alt ettersom behovet var. Under potetplukkingen måtte alle ha mat og vi spiste der. Mange av stenhoggerkonene fra Holm kom for å plukke poteter og det var mye latter og moro. Da hadde vi ekstra god mat som solid lapskaus eller svinesteik. Dessert var vel fruktgrøt eller søtsuppe. Det var en hard jobb å være inne også når mange skulle mettes. Lillian skriver i minnene om Julies store potetfat under krigen. Men de var alltid store. Jeg husker at vi ofte skrelte en hel bølge poteter.

LILLIAN OG SVEN SKAUCEN

Lillian og Sven hadde kjøpt tomt fra "Underlia" og fra 1952 begynte de å bygge hus på Skauen. Da var det spørsmål om hvor de kunne bo mens byggingen pågikk. Jo, mamma sa seg villig til å fraflytte bryggerhuset en tid framover. Det ble min lykkeligste barndomstid; To små nydelige jenter;

Sven og Lillian, Sol og Laila 1953

Sol og Laila, bodde der. Og best av alt; Lillian, som fant på så mye moro. Vi spilte Ludo til alle tider inntil jeg ble hjemkalt for kvelden.

Lillian laget gjetteleker, rebus og skattejakt og skrev lapper som hun gjemte rundt omkring i huset, før vi endelig fant godteposen. Jeg fikk stryke små nydelige kjoler i stedet for store, tunge skjorter og laaange putevar. Det vil si, det måtte gjøres før eller senere, men da gikk det lettere. Alt var mye mer moro å hjelpe til med hos Lillian. Mamma var sur innimellom, men det gikk over. Det var sprudlende lykke og glede for meg.

17. MAI 1952

Lillian og Sven var et oppkomme av påfunn. I noen år var de med komiteen for 17. mai og organiserte opptog som gikk litt senere på ettermiddagen – etter 17. mai-toget og bespisning! Ett innslag var ei eke som var montert på hjul og oppe i den satt en trekkspiller og noen som rodde og sang.

Et annet innslag var gårdsbilen på Korseberg som var en ombygd Ford 27-modell. En T-Ford. Styrehuset var kuttet på midten og det var bygget en liten lasteplan så pappa kunne frakte sekker eller annet. Lillian og Sven fant på å bruke bilen i opptoget. Den skulle brukes som Brudebil.

«Brudeparet» Solveig og Åge

Lillian hadde laget hundrevis av roser av rosa kreppapir. Disse var satt på tynn ståltråd og bundet i kranser. Med en bue over taket av løv og rosa på Forden satt vi i en flott blomsterverden.

Lillian, Solveig og Synøve

Jeg ble tatt ut til være brud og Sol og Laila brudepiker. Det ble ikke noe stort problem med brudgom heller da Åge Magnussen sa seg villig til

formålet og svarte ja! (I ettertid fortalte Åge at han virkelig mente JA!). Åge var 12 og jeg var 10 år. Vi var veldig modige da, men Åge var ekstra modig. Vi ble pyntet og plassert på lasteplanet – jeg i brudestas og Åge med den gamle flosshatten fra Korseberg. Brudepikene var så søte og fine. Men det var litt skrekkblandet fryd å sitte så alle i Torsnes kunne beskue oss!

DEN GANG VINTRENE VAR KALDE

Vintrene var kalde og med mye snø. På den kaldeste tiden måtte den lille familien i bryggerhuset ta med alt inn i kammerset og bo der. Ikke skjønner jeg hvordan de kunne ha det gode humøret. Etasjeovnen hoppet av varme og da Sven kom hjem fra tømmerhogst var det godt å varme seg der. Det var bare en uheldig gang at Sven bøyde seg forover og satte rumpa inn i ovnen. Stakkars Sven hadde vondt for å sitte i lang tid. Men han var like blid.

Dessverre for meg ble jo huset ferdig til slutt og året ble 1954. Jeg hadde ikke sett for meg, eller jeg hadde fortrenget problemet, at bryggerhuset en dag skulle stå tomt da jeg kom hjem fra skolen. Det var i november og alt var novembertrist, selv om jeg snart skulle ha bursdag. Og det var virkelig tomt. Jeg tror at jeg egentlig aldri kom over tapet selv om det ikke var så lang vei til Skauen og jeg kunne dra på besøk dit. Men jeg glemmer det aldri.

Jeg tar med Sang til Julie fra Lillian da den er et godt tidsbilde fra den tiden Lillian var ”jente” på Korseberg.

MINNER TIL JULIES 80-ÅRS DAG 17. AUGUST 1989.

Fra Lillian Skauen (Lilleborge).

*Det er så mange som i dag kommer frem,
Så langt tilbake som 50 år.
Og at Korseberg har vært mitt andre hjem,
Det tror jeg at mange forstår.*

*Jeg husker Synøve var vel en 4-5 år.
Ja, jeg husker det som om det var i går.
Vi skulle lage en liten basar,*

*Og vi finner frem noen tingen vi har.
Nå, ja, det var vel ikke vårt alt samma,
Men vi skulle jo bare selge lodder til Julie og til mamma.*

*Men, først måtte vi pynte opp,
For her skulle det bli basar som var hel topp.
Vi plukka søringer, vi tok alt vi så,
Både hvite og blå.
Så pynta vi opp hele bryggerhusrommet,
Og nå kunne bare damene komme.*

*Julie vant først, den gevinsten var størst,
For det var spekefjola til mamma.
Så var det en hankeløs kopp med gull på,
Og en liten duk med hull på.
2 sneller, uten en tråd
Og en sigarkasse med lokk på.
Men mamma var sinna når vi kom hjem,
Hun sa at: jeg fikk jo ikke fjola mi igjen.*

*Så gikk det en tid, og Synøve sa;
”Jeg tror at mamma små skal ha..
Jeg spurte henne hvorfor så tykk hun var,
Men vet du hva jeg fikk til svar”?
Jo, hun hadde spist så alt for mange gulrøtter,
Å lure en stakkar så der,
når jeg så gammel er.*

*Så kom jo den dagen da Solveig skulle frem,
Synøve lå hos meg da, men snart så ville ho hjem.
For da hun fikk høre at det en søster hadde blitt,
Da hjalp det ikke at jeg sa: ”Nå må du vente litt ”.
Og Solveig var liten og tander og søt,
Vi sloss om å prøve å gi henne grøt.*

*Men tiden den gikk den, det skulle jeg mene.
Nå kom jeg til Korseberg for å tjene.
Vi var mange unge på Korseberg nå,*

*Det var den tiden da Solveig byn'te å gå.
Å alle så skulle vi stelle med henne,
Og at hun ble bortskjemt det vet jeg alene.*

*Men nå var det krig og mange måtte flytte.
Helt ifra Nord Norge, ifra hus og hytte.
Det bodde flere stykker på Korseberg nå.
Vi syns det var bra, så vi noe moro kunne få.
Men det ble mange i kosten, og ikke vet jeg,
Hvordan ho Julie fikk alt til å gå.*

*For det var hun som hadde ansvar for mat og for drikke.
Og alltid var det nok, ja, jeg skjønner det jo ikke.
Og ennå kan jeg se for meg det store potetfatet,
Med Mariuspoteter, og sånn som det smakte.*

*Og borte i bryggerhuset, der ungdommen holdt til,
Der var det mye moro, vi fant på mye spill.
Men en dag så var det en som var vemmelig mot oss,
Jeg tenkte at mot han vi kunne ikke sloss.
Å vet dere hva vi gjorde, jeg skjønner ikke at vi torde,
Jo, vi bora hull i taket og spruta'n full med vann,
Den rødhåra kranglefantan oppe fra Nordland.*

*Omsider slutta krigen, og vi dro hver vår vei.
Jeg fikk et annet arbeid, men snart jeg gifta meg.
Så skulle vi bygge hus da, hadde ingen sted å være.
Da er det godt å venner ha, det fikk jo vi erfare.
Vi bodde der i 2 år, med to tuller små.
Vi hadde det så koselig, en takk det skal du få
fordi du Julie alltid var snill og god og grei,
og tullene satt ofte inne på kjøkkenet hos deg.*

*Så ble da huset ferdig, og vi måtte dra.
Men begge var vi enige om at vi hadde hatt det bra.
For selv om vi fikk større plass, og godt og varmt et hus
Så glemmer vi nok aldri det gamle bryggerhus.
Ha takk da kjære Julie for alle disse år,*

Jeg håper at vi ennå mange år i sammen får.

Lillian.

Lillian Skauen (Lilleborge) var født 18. mai 1928 og døde 5. mars 2012.

Sven Skauen var født 8. februar 1922 og døde 6. mai 1997.

Lillian og Sven var et oppkomme av fantasi og masse moro. Lillian var kunstner. Hun ville gått Statens kunst- og håndverksskole i Oslo, men det ble ikke noe av. Og grunnen var at det var krig. Bestemor fru Lilleborge ville koste skolen på Lillian, HVIS Lillian meldte seg inn i Hitler Jugend, ungdommens NS. Det nektet Lillian bestemt, kom ikke på tale! Dermed ble det ikke noen kunstutdannelse. Men Lillian malte bilder, håndkolorerte fotos, alltid et tegneprosjekt. Hun laget mengder av papirroser og fant alltid noe å gjøre. Uten formell utdannelse.

Jeg har skrevet mye om Lillian, men ikke om Sven. Han hadde et usedvanlig godt vesen, alltid et artig, litt lurt smil. Og godt humør. Jeg husker at han kunne plutselig dukke opp på kveldsbesøk på Korseberg, parkerte bilen og kippet av seg tøflene i gangen. Ble en time eller to og sa god natt! Jeg fikk alltid en trygg følelse når Sven dukket opp. Ikke at jeg var utrygg ellers, men Sven bragte noe godt med seg.

Lillian og Sven ved grytene

Sven og en bror hadde snekke ca 24 fot, med et overbygg. Vi ble stadig invitert på søndagsturer. Jeg har ikke tall på alle sjøturer vi fikk være med på, utover til Hvaler, besøkte onkel Josef og tante Thora på Sørenskas, og rundt omkring. Eller ankret opp et høvelig sted for å bade. Somrene med Sven og Lillian var fantastiske. Mine foreldre hadde kausjonert for den første gravemaskinen og Sven

*hadde jobb med graving nesten livet ut. Det var en fin arbeidsplass.
Lillians uttrykk da Sven hadde tatt et glass eller to; «den drukner
ikke som henges skal». Hun var like rolig.
Sven var en god venn for pappa og oss livene ut!*

BODIL JOHANNE OG ANKER KJØNIKSEN hører avgjort til Historien om Bryggerhuset.

Anker var født 13. mai 1917 og døde 1997.

Bodil Johanne var født 10. februar 1923 og døde 30. juli 1995.

Begge jobbet trofast på Korseberg i flere år. Fra tidlig 40-tallet til 1947. De hadde tre barn på den tiden; Johan (10.7.1941), Aslaug og Laila. Kjellaug kom sist, men var ikke på Korseberg.

Bodils bror Knut Arvid (15.7.31-13.7.1968) var trofast gårdsgutt i flere år. Inntil han, og mange med han, fikk jobb på Fredrikstad Mek verksted, hvor alle tjente adskillig mer enn en gårdsarbeider kunne tjene. Tror han sluttet 1946.

Johan (John) har jeg fått mye kontakt med de siste årene

(2018 -). Han har bosatt seg i Florida og vi kan ha lange telefonsamtaler. Livet hans i USA har vært et godt og velsignet liv med sin flotte kone Debbie. Han har ei datter Susann. Først må jeg nevne at Johan husker fra tidlig alder. Han husker da far Thomas fikk hjertestans ute på jorden, sør for stallen, at de bar far opp til veien, ved stallen, der kom mamma Julie haltende, fikk lagt fars hode i fanget (hun fortalte det samme), og der trakk han sitt siste pust. Den 26. mai 1946. Da var Johan 5 år.

Bodil og Anker, brudebilde 1941

Anker arbeidet som gårdskar. (Det er en gift gårdsarbeider, en ugift var gårdsgutt). Anker arbeidet jevnt og trutt, gikk fram og tilbake mellom fjøs, låve og Bryggerhuset, hvor Bodil og barna ordnet og laget mat. De bodde ikke fast, men gikk fram og tilbake til Veel, hos besteforeldrene. Bodil hadde også jobb inne hos oss, da mamma Julie var svært hjelpeløs da hun kom fra sykehuset etter slaget,

antakelig våren 1944. Jeg var visstnok halvannet år da. Som innejenter var også Lillian og Marie Madsen, senere Grimstad. Jeg husker jeg syntes Bodil var streng. Hun sa at Aslaug måtte stå i skammekroken for noe hun hadde gjort. Skammekroken var bak døra inne i kammerset. Tror ikke det var lenge, men jeg syntes det var ille for vi skulle jo leke. Vi lekte nok etterpå. Det var artig med lekevenninne så nærme, Johan tror jeg var mest med ute, jeg husker ikke mye av han fra den tiden. Bare møtte han.

Anker var bare herlig. Han skratta og lo så hele gården hørte han. Alltid godt humør. Tynn og mager var han, men et arbeidsjern. Hver gang vi møttes på gårdsplassen spurte han hvordan det var med Torvald, dokka mi. «er det bra med Torvald idag?» «Ho heter ikke Torvald « ropte jeg, (men jeg husker ikke lenger hva hun het) Anker lo like godt hver gang. Han kunne alltid tulle med meg. Jeg husker bare fine sommerdager fram og tilbake til Bryggerhuset, men mest ute. Aslaug og jeg fikk sortere ut de minste potetene til å leke med. Vi lekekakte. Og groblader som salat. Vi lekte og lekte. Jeg forsto ikke at mamma var syk, for det var folk nok til å ta seg av meg. Jeg hadde jo Synøve og mor Ida i andre etasje også.

Etter noen år i Onsøy, kom Anker og Bodil tilbake til Torsnes og kjøpte huset på Kile. Jeg kan huske at det var et koselig gammelt hus som ble bygget på. Stadig hørte jeg at mine foreldre hadde vært på besøk der. De hadde et livslagt godt forhold. Bodil og Anker var enestående mennesker som ville alle vel.

Johan har fortalt at Bodil og Anker var en del på bedehuset Veels lokale på Veelstoppen, som var Idremisjonens hus. Der var Alf Lilleborge, han dirigerte misjonsmusikken, 5-6 damer med gitarer. Alf var også klokke og vikarierte som organist. På Betania, Pinsevennenes, hus gikk Karen Olava, Bodils mor. Hun tok ofte med seg Johan. Han husker at han drømte, og fortalte bestemor, at han skulle være prest for mørkhudete mennesker! (sånn gikk det jo også). Johan snakker kjærlig og mye om sin bestemor, de hadde et nært forhold. Karen Olava var et mye brukt navn på Korseberg, jeg tror hun hadde arbeidet på gården. Karen Olava Karlsen var født 2.10.1887 – 11.5.1957. Johans bestefar var Johan August Karlsen født 9.8.1881 – 18.1.1946. Han var stenhogger og papirfabrikk

arbeider og bygde hus i Veel. Trappestenene i granitt hadde han hogget selv.

FIRKLØVER

På plenen utenfor kjøkkenvinduet mot nord vokste det et stort område med bare firkløver. Det har jeg aldri sett siden. Jeg plukket, samlet og presset i alle bøker og tenkte at dette var framtidens lykke. Illusjonen brast etter hvert som skolegang, slit og kålrotluking overtok. Men minnet om firekløver-lykken kom tilbake i modne år.

DEN STORE DAMMEN

Det bodde forskjellige dyr rundt om i husene, men også i den store gårdsdammen var det mye liv. En eller annen mørk høstdag etter at vi hadde flyttet inn i hovedhuset skulle jeg som vanlig springe over gården til bryggerhuset for å hente ting. Det var alltid mange ærend, enten til bua, bryggerhuset eller i kjelleren. Jeg sprang barbent og i det nederste trappetrinnet traff benet noe vått og skrekkelig ekkelt. Jeg hylte så vinduer og gangdør spratt opp. Det var det store sjefspadda som hadde søkt tilflukt på veien mellom skogen og dammen. Etter det tok jeg på sko i mørket, enda så følt det var å begynne med sko etter sommeren på bare bein.

KALVEBINGEN

Kalvebingen var et inngjerdet område hvor dyr gikk på beite. Det var et eldorado av gamle einer som vokste i ring så det ble rom i midten av buskene. Synøve hadde brukt eineren til lekestue før meg, men nå var det min tur. Jeg tok med tomme bokser, de små dukkene mine og den store med dukkeklær og laget et fint hjem. Kakene laget jeg av jord og vann i boksene og pyntet med røde rips på toppen. Kaffe var frøene av en plante som liknet veldig. Hvis potetene hadde kommet tok jeg de minste for å "koke" i boksen. Liv Lilleborge var med noen ganger, men jeg var nok mest alene. Det var ingen nabobarn på den tiden og Synøve var jo seks år eldre. Men jeg lekte og lekte.

Den avskårne del av Ford'en sto i skogkanten og var også en fin lekestue. Det var deilig å sitte i de fine setene og leke, men det varte ikke så lenge før setene var trukket av vann. Setet sto ved siden av det gamle "ishuset". Der lå restene av isblokkene som var skåret ut fra dammen og lagt i treflis for å kunne holde melken i spannet

kaldt. Etter hvert ble "ishuset" overflødig da det ble andre kjølemuligheter.

LARS ÅSEN

Lars Åsen hører med til historien og jeg husker han godt fra jeg var liten. Jeg var 14 år da han døde. Lars var en rørslig kar med stort, grått helskjegg. Han lo godt "i skjegget" og var alltid i godt humør. Jeg satt på fanget hans da han besøkte oss i bryggerhuset på Korseberg. Jeg likte best skalkene av brødet, med smør og sukker på. Det fortalte han at han også gjorde da han var liten. Det gjorde sånn inntrykk på meg (det var vel at han også hadde vært liten en gang) så han lo hjertelig og jeg ble litt flau. Som alle gamle drakk han kaffe av skåla. Sukker hørte til eller vi spiste "eftasvæl" sammen.

Lars hadde jobben med å lage sopelimer til oss i mange år. Jeg husker at jeg ikke likte at de fine sopelimene ble skakke og slitt etter all sopingen i fjøset og stallen, og det var veldig godt når han kom med nye. Det er en stor jobb å lage sopelimer, jeg har forsøkt! Lars ble i sin tid ansatt som gårdsgutt hos oldefar Olaves (ca. 1880). Hanna, som ble kona hans var ansatt som "pike" på Korseberg. Lars og Hanna var umåtelig godt likt og Olaves ville gi en påskjønnelse ved å gi tomt til paret. De overtok tomta Åsen og bygde opp hus og hjem der i 1903.

TRAVLE SOMRE

Somrene var alltid travle, med luking av kålrot, grønnsaker og poteter. Slåtten med høying, og mye, mye mer. Men også en lykke da vi endelig var ferdig til å dra til Lillestrøm på ferie. Der kunne vi slappe av og lese "Frøken detektiv". Jeg tar med utdrag fra min sang til Synøve's 60-årsdag 23.11.1996.

*Synøve var så rask og flink, men slurvet lite grann
når det var tid for luking langs gårdens kålrot-rand.
Og du ble sikkert sliten av lekser og av fjøs,
Mens Solveig som var liten slapp dukkeleken løs.
Vi er to skorpioner, men det var stor forskjell,
og du var som en mor for meg fra morgen og til kveld.*

*Du smurte mat i pakke og skrev i meldingsbok.
Du var så raus med sykemelding, og du var så klok;
"Uforberedt på grunn av sykdom" kunne boken si,
som regel til min fæle lærer i geografi.*

*Poteter skulle plukkes, og vi ble sendt av sted
Til Holm med viktig oppdrag: få folk til å bli med.
For stenhoggernes koner, de satt i sine hjem
og ventet på litt onnearbeid når vi vervet dem.*

*Vi syklet på en sykkel, du var sleip og sto på ditt.
Du nektet å gå inn til folk, jeg gikk de tunge skritt.
Og banket på og ba om hjelp mens du sto fast der bak.
Det nyttet ikke å dra hjem med uforrettet sak.*

*I møkkakjerra kjørte vi poteter med vår hest,
Og bakpå satt Synøve; til styring var jeg best.
Poteter skvatt, Synøve skrek, men alltid år for år
Fikk vi de fleste små poteter trygt hjem til vår gård.*

*Synøve var så rask og flink, men slurvet lite grann
Når det var tid for lusing i langs gårdens kålrotrand.
Hun glemte noen planter som jeg nitid tok med,
og dermed ble hun ferdig med sitt på en to tre.*

*Jeg var jo knyttet sterkt til deg, det tror jeg at du vet.
Da luketid var over hos kålrot og potet,
Dro du, Synøve, bort til din sommerferie-drøm.
Jeg gråt mitt hjertes tårer da du fo`r til Lillestrøm.*

*Vår mamma sa: "Synøve skal læres opp til alt."
Du bakte brød i ovn og gjorde sylta passe salt.
Det ble postei og pudding og småkaker til jul
Og til og med i fjøset dalte engler ned i skjul.
Og mang en sommermorgen sto vi opp og smurte brød
Og visste at det ville smake himmelsk i litt sjø.
Vi tøffa ut i snekka med Lillian og Sven
og gikk i land på Hvaler, onkel Josef var vår venn.*

*Jeg tar med sangen fra kusine Aina, tante Agnes og onkel
Gunnar i Lillestrøm. Vårt kjæreste feriested på jord.*

*TIL SOLVEIG PÅ KONFIRMASJONSDAGEN 1. desember 1957
Mel.. Dukke Lise*

*En solstråle er det vi hedrer i dag
Og dette beviser ditt navn.
Du står her som voksen i koselig lag,
En alvorstund som er til gavn.*

Refr:

*Du sto i kirken på hellig grund,
gav troskapsløftet i samme stund.
Ærlig du går frem, hvert skritt på jord.
Gleder Synøve, far og din mor.*

*På Korseberg er det så deilig og fritt,
Og alle som en trives her.
Fra første stund Solveig det beste har fått
Og dette ditt fødested er.*

Refr:

*Morsomme minner det har vi gjemt
Fra barndomstiden, alvor og skjemt,
Når du besøkte oss ble det fest,
I hjemmet vårt var du hedersgjest.*

*Vi husker at du satt på armen til mor
Og buksen var flott lyseblå
Og jakka var like dan, som fra Dior
den gang vi i kø måtte stå.*

Refr:

Du sovnet hver gang det passet deg,

*Vekke deg da det gikk ikke nei!
Litt regelmessighet er vel fint,
tenkte du på det? Nei, du ble sint.*

*Hver gang du besøkte oss ble det en fest
Og Solveig har æren av det.
Du var jo den jenta som vi likte best
Et lysstreif av vår vi fikk se*

*Refr:
Jiggen fra loftet ned vi må ta
Posen til dukken den må du ha.
Solveig, du snuste pepper: å fy;
nå må jeg nyse, i vilden sky.*

*Og krem til en kake vi skulle ha stiv
vi derfor i kjelleren gikk
Så kjedelig var det, et slett tidsfordriv
Hva ble resultatet vi fikk?*

*Refr:
Solveig du sa, jeg går ikke jeg,
Så stygg en kake passer meg ei!
Meningen din ifra hjertet kom
Derfor er du den vi synes om.*

*Nå takker vi Solveig for barndommens år
Du står våre hjerter så nær.
Som lysets eksempel slik er det du står
Vi har deg så inderlig kjær.*

*Refr:
Vi gratulerer! skyene blå
må lede vegen som du skal gå.
Englenes skare må følge med.
Hjertelig hilsen; ifra oss tre.*

Fra Lillestrøm

Aina, tante Agnes og onkel Gunnar

VEVEKUNSTEN

Bryggerhusets historie kom til å nærme seg slutten da Synøve og Ingvar skulle bygge på og gjøre om på hele huset.

Jeg hadde ervervet meg noe kunnskap i veving etter å ha gjennomført 10 måneders husmorskole på Risum ved Halden. Som en framtidig prektig husmor burde jeg ha med meg filleryer inn i ekteskapet. Det var samlet klipte og uklipte filler i esker på esker gjennom år. Alt som kunne brukes av utslitt tøy ble klippet til filler som ble nøstet sammen som garn. Dette ble etter hvert ganske støvete, og for å få litt luft i sakene satte jeg eskene ut på plenen. Støvskeya sto rundt. Jeg hadde vel ikke sett at skyene på himmelen ble svarte og før jeg fikk tid å se opp og ut fra vevstolen begynte det plutselig å regne. Farta ble stor, jeg hoppet like godt ut gjennom vinduet, men vindushaspen hang seg godt fast i buksebaken min og dermed revnet hele buksa!!

Jeg må jo fortelle at det til slutt ble 40 meter med fargerike filleryer som lever enda.

Dette var noen barndomsminner fra Korseberg. Det er jo mange flere og kanskje jeg skriver mer siden da jeg ikke har skrevet historier om de fine, gnistrende vintrene med mye snø og sirlig måkede kanter mellom hus og uthus. Snøplogen av tre som ble dratt av hesten Vera Jacson eller andre hester.

Den historien kan komme senere.

Disse minnene er til mine barnebarn og oldebarn

Malin f. 1987, Magnus f. 1999, Herman f. 2003, Sommer Josefine f. 2002, Sigrid Neva f. 2004, Hannah f. 2007 og May-Helene f. 12.03.2012. Dennis født 16.1.2015. Oldebarn Alfred Ludvig f. 23.12.16. Ida f.

Hilsen

Bestemor, Bebe, Bestemamma, Mormor og Oldemor Solveig

Kilder:

En del data er hentet fra Gårder og slekter i Borge og Torsnes bind 3

Data fra John Kjøniksen og Sol Skauen.

Rettet og korrigert av meg 23. januar 2021